"మీ దేహం—యీ వ్యభిచారం—"

"దేహంది"

"ఇంకెవడన్నా అడిగితే—"

"తీసుకోనేసింది·ఏం ఉపయోగం అంతకన్న- మరీ అంత బాధ పడితే—పోనీండి-ఇస్తేనేం—ఇంతలో !" మీర్రై తేనేం ఇంకోర్రై తేనేం.

"—ఎవరూ కాకపోతేనేం ?"

"మరి నామీద ఇష్టంలేదా ?"

"దానికి దీనికి సంబంధమేమిటి ?"

★

మాదిగ అమ్మాయి

నా భార్యకి పెళ్ళయిన యెనిమిదేళ్ళలో, ఆరోగర్భం తెప్పించి అత్తవారింటికి పంపి, ఆమె ఎట్లా వుందో చూద్దామని డిశంబరు శలవలకి వాళ్ళ పల్లెటూరు నీతోనన్నా చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయినాను. అట్లాంటి పల్లెటూరు చూస్తే, ఇంతవరకు మనం యీ లోకంలో ఎక్కడ వున్నాము, యేం చేస్తున్నాము, బతుకుతున్నామా, శ్లేష్మంలో యీగల్లాగు కాయితాల కట్టల మధ్య పడి ఆఫీసులో మరణవేదన పడుతున్నామా?—అనే సందేహం కలుగుతుంది నిర్మలమైన ఎండుగడ్డివాసనా, చేల పచ్చని రంగూ, పిట్టల స్వేచ్ఛగల అరుపులూ, పువ్వుల కొత్తరంగులూ, చెట్ల నవనవా, గడ్డి యెత్తుదనం, అన్నీ పూర్వజన్మంలో, విడిచిపెట్టి మరిచి పోయిన బంధువుల వలె ఒక్క నిమిషంలో మననిచేరి అల్లుకుంటాయి.

అన్నిటికన్నా, ఈ పల్లెటూరుకన్యల సేవళం ఉత్సాహం యెక్కువైన సంగతులు. అయ్యో! ఈ ముప్ఫైఐదేళ్ళూ ఆఫీసు కుర్చీలోనూ నవారు మంచంమీద, వ్యర్థంగా గడిపానే! ఇట్లాంటి ప్రపంచం చేతికందే దూరంలో వుండగా, అనుకుని ఒక రాత్రల్లా కంటిమీద రెప్ప వెయ్యకుండా దుఃఖించాను. ఆ పిల్లలు!! నున్నటి చర్మం కింద బలిసిన కండల్ని యెక్కడంటే అక్కడ కదల్చడానికి శక్తిగలవాళ్ళవలే కనబడతారు. గడ్డితో మెత్తనైన కాలిబాటని—వెనక మోటారా? బైస్కిలా? యేదివచ్చి మీద పడుతుందో అనే భయం లేకుండా నడుస్తోవుంటే, ఆఫీసు "రిమైన్‌డర్ల" సంగతి యోచిస్తున్నాను—కళ్ళఎదట సిరస్తారు మొహం తాండవమాడుతున్నా—గున్నలవలె, పెరిగి, స్వేచ్ఛగా ఆ బలాన్నంతా యేం చేసుకోవాలో తెలీక బాధపడుతున్నట్టు నడిచే కన్యల్ని చూసేటప్పటికి, అవ్యాజంగా అంతరాళంలోంచి చేతులు కాళ్ళమీద వెయ్యాలని కోర్కె గలుగుతుంది; నున్నని చలువరాతి మీద మెత్తని మొహమల్ పరిస్తే దాన్ని తాకాలనిపించేటట్లే; చక్కగా మాలిస్ చేసిన, మంచి జాతిగుర్రం మెడమీద కొట్టాలనిపించినట్లే; హంసవన్నె పావురాల వీపుమీద దువ్వాలనిపించినట్లే.... మొహాలు అందంగా వుండకపోవచ్చు, నగలేం లేకపోవచ్చు—సన్నని తెల్లని వుప్పాడ చీరెలూ, పరజాలవంటి బనారసు చీరెలూ కట్టకపోవచ్చు; జుట్టు దువ్వకపోవచ్చు; కాని మెడదగ్గిర్నించి పాదంవరకు ఆ కనుచూపుని జార్చే ఆ వంపులేచాలు; నడిచేటప్పటికి ఆ నడుము క్రింద మార్పులే చాలు; తెల్లగా లేకపోతేనేం! ఆ వొంటిమీద శుభ్రమైన మెరుగే చాలు; పనిచేసి వొళ్ళు కొంచెం మోటైతేనేం? పాదాలు కాయలుకాసి పగిలి వుంటేనేం? ఇంకో విశేషం; మొగవాణ్ణి చూడగానే పరిగెత్తి దాక్కోరు, తలుపులోంచి తొంగి చూడరు, పలకరిస్తే సిగ్గుపడుతో వినబడి వినబడకుండా సణుక్కోరు, మాటాడిస్తే యేం తప్పో యెవరేమంటారోనని, మనమూ భయపడక్కర్లేదు. దానిమ్మపండు పగిలినట్లు గుండ్రని బుగ్గలు తెరిచి, తెల్లని పళ్ళు కనబరుస్తో, నిమిషానికి నిష్కారణంగా పది

సార్లు నవ్వుతారు. నిన్ను చూసే అనుకోవచ్చు; కాని అది పూరికే వారిలో ప్రవహిస్తున్న సృష్టి ఆనందమనుకుంటా. యీ కాంతిలో, ఈ గాలిలో యింత ఆరోగ్యంగా బతికి వున్నామనే వుత్సాహమనుకుంటా. అవుదూడ చూడు, మెల్లిగా నడుస్తో యిటుచూసి చంగున వుత్సాహంతో తోకెత్తి గంతేసి చిక్కకుండా యేడిపిస్తుంది. వాళ్ళ నవ్వుకి, కళ్ళలోని వెలుగుకి అదే కారణం. ఆ కళ్ళలోని విచిత్రమైన చంచలత్వం, సూర్యాస్తమయ తీక్ష్ణ కాంతివల్లనో, విశాలవక్షపు సౌందర్యభారం వల్లనో నిర్ణయించుకోడం కష్టం. వంట వాసనల్లో, పిల్లల యేడుపుల్లో నగల కోసం మర్యాద కోసం పడే తగాదాలలో, సిరద్దారు తిట్లల్లో, పార్టీల లంచాలలో, చచ్చిన నా రసిక భావం అంతా ఒక్కసారిగా, మొదటి సాయంత్రమే తీవ్రంగా మేలుకుంది. పిండివంటలు తింటే కలిగే వుత్త సాధారణ కామమనుకోకు. యేదో గదిలో రహస్యంగా ఒకదాన్ని లంకించుకుని తొరతొరగా నాలుగు నిమిషాల్లో తృప్తిపడి అయిపోయిం తరవాత దాని మొహం చూడలేనంత అసహ్యపడి, తలుపుతీసి యెవరూ లేకుండా యిటూ అటూ చూసి యెవరిదోవన వారు తప్పించుకొని పోవడం కాదు. చెప్పనా? నా హృదయంలోని, ఆనాటి వాంఛ, చెప్పగలనా! చెరువులో కలువలు చప్పుడుకాకుండా విచ్చేటప్పుడు, వుదయించే చంద్రుడి కిరణాలు ఆ వొడ్డునించి తరగల్లో తేలి, ఈ వొడ్డుకు ఈదేప్పుడు, ఆలస్యమైన ఆవుని పిలిచే గొల్లదాని కేక మా చెవులకి తగిలేవేళ, ముడిలో యిమడక చల్లగాలిలో కదిలేజుట్టు మెడకి చక్కలిగింతలు పెడుతోవుండగా, గుండ్రని బలువైన రొమ్ముని నాకు పక్కగా ఆనించి, చిరునవ్వుతో సగం మూసిన కళ్ళతో నా వంక చూస్తో కూచోవాలి నా ప్రణయ ప్రేయసి—

యిట్లాంటికోర్కె అక్కడ సహజంగా కలుగుతుంది జీవమున్న ప్రతి మానవుడికీ. దాన్ని ఎంత ప్రయత్నించినా అణచుకోలేక పోయి నాను. నాకు మర్యాదంటే చాలా యిష్టం; అల్లరీ అపవాదూ చాలా అసహ్యం; స్వభావం పిరికి; అవును! మనవూళ్ళో యిట్లాంటి వూహలు కలిగేవే కావు. ఏదో పనిచేసుకోడం, పడుకోడం, భోజనంతో పాటు

ఆ మొక్కు తీర్చుకోడం, తోడిగుమాస్తాలతో తిరగడం, సంతృప్తిగానే వుండేది. డబ్బు బాధ తప్ప యింకోబాధ యెరగను. కాని ఆ గాలిలో అట్లాంటి సుందరమైన ఆలోచనల్ని అణుచుకోడం నాతరం కాలేదు. నాతరమే కాదు, నన్ను పుట్టించిన ఈశ్వరుడితరం కాదు. ఈ భార్యా భర్తల యధావిధీ, అభ్యాసపూర్వకమైన నీతిని ఏర్పరచిన దౌర్భాగ్యుల తరం కాదు.

కోనసీమ చూశారుకాదూ ! ఈ వేపు కాలవా, ఆ వేపు యింద్రసభ వంటి తోటా, మధ్య రోడ్డూ, ఆ వుదయం మంచుబొట్లతో సింగారించు కున్న తోట అందాన్ని కొత్తసూర్యుడు యేటినీళ్ళకు చూపించి నవ్వు తున్నాడు. గలగలమని తూములోంచి పడే నీళ్ళని పోలిన నవ్వు నా హృదయంలోంచి దూసుకుపోయింది. ఎవరితోనో ఒక్కొక్కమాట అనడమూ, గుక్క తిప్పలేకుండా నవ్వడం, అట్లానే రోడ్లమధ్య నుంచుని విన్నాను కొంచెంసేపట్లో పాట మొదలుపెట్టింది. ఒకముక్క పాడడం, ఆపుకోలేక, ఆపుకోలేక నవ్వడం; ఆమె యెన్నడన్నా విచారమనేది ఎరుగునా ? ఏ విచారం ఆమెకి జీవితంలో కలిగినా ఈ ఆనందప్రవాహంలో తృణాగ్నివలె ఆరిపోదా అనిపించింది. ఆ వుదయకాంతిలో, నూతన పుష్పాల్లో, నీళ్ళ నిర్మలత్వంలో, పక్షుల ప్రేమగానాల్లో ఆ నవ్వు సహజంగా కలిసిపోయింది. ఆ నవ్వుతో గాలీ, పువ్వులూ, కొబ్బరిచెట్లూ వూగినట్లయింది. పదిహేను నిమిషాల తరవాత గావును, ఒక ముసలి సాహెబుతో నవ్వుతో మాట్లాడుతో పాడుతో తోట చెట్లలోనించి నడిచి వొచ్చి నాకు కనబడ్డది. ఆమెకి యిరవై యేళ్ళు, దాటివుంటాయి ఎర్రని చీరె కట్టింది. తోటకీ రోడ్డుకీ మధ్య వున్న కాలవ దగ్గిరికి వొచ్చి, దాటడానికి తొడలపైకి చీరెనెత్తి దిగింది. నేను చూస్తున్నానన్న లక్ష్యమే ఆమెకి లేనట్టుంది అటువంటి శరీరచ్ఛాయని నే నెక్కడా చూడలేదు. ఆమె రవికె వేసుకోలేదు. చీరె పమిట వక్షాన్ని కప్పుతోంది. ఆమె వొంటిరంగును చూడగానే నక్షత్రపుకాంతితో మెరిసే నల్లని అమావాస్య

నాటి ఆకాశపు నల్లని తేజస్సు స్ఫురించి తీరుతుంది. ఆ ప్రకాశం ముందు మంచువలె తెల్లనైనదనీ, బంగారువలె పచ్చనైనదనీ, మనము చదివిన వర్ణనలు హేళనగా తోస్తాయి. చిన్న దుమ్ముపలుకు మీదపడినా ఆ బలిసి నిగనిగలాడే నునుపు మీదపడి జారిపోతుంది. ఎండ ఆమె భుజంమీదపడి ప్రతిఫలించి జారి యిటూ అటూ తిరిగి వొదలక అల్లరి చేస్తోంది. ఆ భుజాలవంపులు వున్నాయి, మహాప్రభూ! గుండ్రంగా నున్నగా తలుచుకుంటే మనసంతా వాంఛతో వుడికిపోతుంది. చేతులు తిమ్మెర్లు ఎత్తి లాక్కుపోతాయి. ఆమె తొడల ముందువేపు నల్లగా వున్నాయి. కాని లోపలికి తిరిగినకొద్దీ ఆ నలుపు మెరుగెక్కువై, నేవళమధికమై, ఆ నునుపుమీద చూపు నిలవలేక ధగధగలాడే తెలుపేమో అనిపిస్తుంది.

ఇంటిగుమ్మంలోకి వొచ్చేటప్పటికీ పెద్ద కడుపూ, సన్నని చేతులూ, మెడా, దించుకుపోయిన దవడలతో, నా భార్య "ప్రొద్దున్నే ఎక్కడికెళ్ళారు?" అని—

అడగడం వినిపించుకోక, వెంటవచ్చి యింకా నాకు వినబడుతోనే వుంటుందేమోననే భయంతో లోపలికి పరిగెత్తాను నా భార్య అందమైన స్త్రీలలో లెఖ్ఖ మనవాళ్లో. కళాశాస్త్ర ప్రకారం, కులధర్మశాస్త్ర ప్రకారం అన్ని లక్షణాలూ వున్నాయి. ఆ కడుపు లేనప్పుడు అందమైన ఆ పిడికెడు నడుమే. కాని అన్నీ పిడికెడు అయితే యెట్లా భరించడం? మళ్ళీ యీ నా భార్య పతివ్రతా తిలకం. ఆ మనిషిని చూస్తే వుమ్మివేస్తుంది, అనుకుంటా. ఆమెకోసం నా భార్యను ఆ రాత్రే గొంతు పిసకడం అవసరమైతే ఆ పని చేసేవాణ్ణే. అంత పిచ్చెక్కింది. "నీ జీవితంలో గవర్నరయ్యే జాతకం వుంది. దాన్ని యీ అమ్మాయి కోసం వొదులుకుంటావా?" అంటే వెంటనే సంతకం చేసేవాణ్ణే.

ఇంట్లో కాలునిలవక మళ్ళీ మధ్యాహ్నమే బైలుదేరాను, కాని వాన అడ్డం వచ్చింది. వానపోయి యెండకాసిన సాయంత్రా లెంత అందంగా వుంటాయి; రోషంతో యేడ్చి నవ్విన స్త్రీల ముఖాలవలె! రోడ్ల

మీద నీళ్ళ మడుగులు కట్టాయి. చెట్లూ, పిట్టలూ నీటిచుక్కల్ని విది లించుకుంటున్నాయి. సంతోషంతో గాలి అన్నిచోట్లకీ అతి వేగంతో పరుగెత్తుతోంది, ప్రైవేటు టీచరునుంచి తప్పించుకున్న కుర్రవాడులాగ. ఆమెని మళ్ళా చూడాలనే కోర్కె తీవ్రమయింది. ఆమె స్నేహమే లభిస్తే! ఇంకేం కావాలి నాకు జీవితంలో ? నా చెయ్యిని ఆ నున్నతనం మీద, ఆ గుండ్రనితనంమీద, ఆ మెరుగుమీద, రాయగలిగితే! నా తలపులు వంకరపోయినాయి. నావేళ్ళ ఆమెతో మధ్యాహ్నం కొబ్బరిచెట్ల కదిలే నీడలక్రింద, ప్రవహించే చల్లని నీళ్ళవొడ్డున గడ్డిమీద, నీళ్ళతో బలువైన గాలి ఆమె పైటచెరగును కదిలిస్తోవుండగా, నాకై ప్రేమతోనిండిన ఆమె కళ్ళ పక్కచూపులతో పరవశుణ్ణయి — యింక ఆ అనుభవం తరవాత యెన్నాళ్ళు గుమాస్తాపని చేస్తేనేం ? శిరద్దారు తిడుతో వుంటే—

"నిర్భాగ్యుడా, జీవితం అంటే, రసమంటే, ఆనందమంటే నువ్వేం యెరుగుదువు ?" అని నా మనసులో నేను గర్వపడవచ్చు కదా ?

మళ్ళీ ఆ తోట కెదురుగా నుంచున్నాను. చడీ చప్పుడూ లేదు. అరగంటైన తరవాత నా గజయాన ఎక్కణ్ణించో వొస్తోంది. రోడ్డుమీద నించి. పల్లెటూరువాళ్ళతో మాట్లాడ్డం యెంతసేపు ! యేం మాట్లాడితేనేం స్నేహమయింది. చిన్నమాటలు చిన్న నవ్వులైనాయి.

"ఇక్కడంతా బురద, తడి అట్లా నుంచోండి" అని, వాళ్ళ తోట పక్కనవున్న ఫ్యాక్టరీ వరండామీదికి తీసుకువెళ్ళింది. అక్కడ నుంచుని మాట్లాడాము ఏమిటో అఖ్ఖర్లేనివన్నీ. కొమ్మమీద కూచుని సల్లాపా లాడుకునే చిలకలమాటలకి అర్థముండాలా ! అంత దగ్గిరగా నుంచోటమే చాలు. ఆ మొహంలోని ఆలోచన చూస్తేనే చాలు. ఆ పెదవుల్లోనించి తెల్లనిపళ్ళు కనిపిస్తో మాట్లాడ్డం, నవ్వడమే చాలు. వుండుండి నావంక కొంచెంగా కళ్ళెత్తి చూడటం, గోడపక్కనించి వొంగి రోడ్డుకేసి భయంతో చూడడమూ, భుజంనించి కిందికి జారిన పమిటెని సద్దుకోడం, ఇవి చాలవూ !

"రోడ్డుమీద వెళ్ళేవాళ్ళందరూ మననిచూసి యీమనుకుంటున్నారో? ప్రజల నాలికలు మంచివికావు. ఇట్లారండి" అని గోడపక్కగా నన్ను నుంచోపెట్టింది

"మొదట మీరు టపా సాయేబనుకున్నా, అతను తరుచూ ఇట్లా వెడుతోవుంటాడు లెండి. బ్రాహ్మలా—" అని కలకలమని నవ్వింది. ఆ నవ్వు నా హృదయంలో ప్రవేశించి ఆ సాహేబు విషయమై నేను పడు తున్న ఈర్ష్యావస్థని మింగి విజృంభించి నన్ను వశపరచుకుంది. యేం చెయ్యను ? ఆ నవ్వు నెట్లా నాదిగా చేసుకోడం! ఆ నవ్వే పెదవుల్ని ముద్దుపెట్టుకున్నా, వాణికే కంఠాన్ని చేత్తో స్పృశించినా, ఆ వూగే హృద యాన్ని అదుముకున్నా, తృప్తి కలుగుతుందా ? కాని మధ్య సాహేబు ఒకడు వచ్చాడుకద ! వాణ్ణి చిత్రవధచేసి చీల్చి, కాల్చి నలిపి....

"ఎందుకండీ నాతో యింత సేపు మాట్లాడుతున్నారు, మీ పనులన్నీ చెరుపుకుని ?"

"నీమీద సరదాగనక !"

"నామీద ఏం సరదాండి ! బీదవాళ్ళం. మంచి బట్టలా, నగలా చూడండి. యీ నల్లదనం, యీ మోటుతనం !"

నాదగ్గిరగా చేతులు జాచింది. వాటిని అక్కడే గట్టిగా పట్టుకుని తాకి రాసి నా చేతుల్ని వాటిమీద నున్నగా జార్చి.... "ఇప్పడే కదులు తారు" అనిపించింది గాని....యేమంటుందో ! అట్లానే అనేకసార్లు ఆ పది నిమిషాల్లో ఆశగలిగింది. మళ్ళీ భయపడి వూరుకున్నాను.

ఆ ఆశతో తలతిరిగి నేను తాకినట్లే అయ్యేది నా మనసు. "అంతే యిట్లా ఆలోచిస్తోనే వుంటావు. యెవరో వస్తారు; కాలం అయిపోతుంది. ఏం భయంలేదు ధైర్యంచెయ్యి" అంటోంది హృదయం. కాని సాహసం కలగలేదు. రోడ్డుమీదవాళ్ళు వొస్తే ఎట్లా ? ఇందాక తలుచుకున్న తోటా, నీళ్ళు జ్ఞాపకంవచ్చి—

"అది మీ తోటేనా ?" అన్నాను.

"తోట చూస్తారా ! రండి" అని—

నన్ను సంతోషంతో వెంటబెట్టుకుని ముందు నడిచింది. నడుస్తో వుంటే ఆ పిరుదులు కదలడం, ఆ పక్కవొంపుల నున్నదనం, యేం చెయ్యను ? యింతకాలం యెక్కడ బతికాను నేను ? అనిపించింది.

"గండుచీమలు, ఇట్లారండి."

చప్పున నన్ను పక్కకి లాగింది. కావలిసేనా?

యిద్దరం దట్టమైన మందారమొక్కవెనక నుంచున్నాము. రెండు పువ్వులుకోసి తలలో పెట్టుకుంది. తలలో వేళ్ళు పెట్టుకోడానికి చేతులెత్తితే సాగిన ఆ కండరాల వుబుకు, ఆ గట్టితనం ! ఇంక అన్ని అనుమానాలూ, భయాలూ యెగిరిపోయినాయి ఆమెచేతులు వొంచగానే రెండుచేతులతో ఆమె రెండుజబ్బలూ గట్టిగా పట్టుకున్నాను. వాటి గట్టిమాంసం నావేళ్ళకి ఎదురుతిరిగింది. యెంతగట్టిగా వొత్తినా వెచ్చగా, నున్నగా, గట్టిగా.... నువ్వెప్పుడన్నా అనుభవించావో లేదో ఆ సౌఖ్యం ! యీ పొయ్యికాడి భార్యలందరూ చేతుల్లో యెక్కడో అణిగి, వొంగి నలిగిపోతారు. గాఢమైన మోహంతో గట్టిగా కావిలించుకోగానే, "ఉస్, కస్, అబ్బా నొప్పి, అబ్బా అక్కడవొద్దు, అబ్బా వొదలండి" అని—

వొదలగానే వెధవ వెకిలి నవ్వుతో చచ్చుసిగ్గు ప్రయత్నించి కుళ్ళు మాటలతో "మరీని ? వూరిఖే ! ఏమిటా మోటసరసం ! అబ్బా, ఎహా" అంటే

నీ ప్రాణ మెట్లా వుంటుందో ఆలోచించుకో. గట్టిగా, గర్వంగా, బలంగా, చేవగా—

యేం చెప్పను ! ఎంతచెపితే అర్ధమౌతుంది ? ఆ ఐదునిమిషాలు ఎట్లావున్నానో ! ఏమైనానో ! ఆమె వొదిలించుకోవాలని పెనుగులాడిన కొద్దీ, నేనాక్రమించుకున్నాను. చేతులు జారిపోతున్నాయి. నా బలం

యెందుకూ కొరగాకుండా పోతోంది. ఆమె వొంటినుంచి సహజమైన, నైసర్గికమైన వాసన నా తల తిప్పేసింది. ఆ నిమిషాలకుబదులు నిరంతర జీవనం, దేవత్వం యిచ్చినా నాకు వొద్దు. మనం కొని భద్రంగావాడే ఆ సాహేబుల బుడ్లలోని ఆ కుళ్ళు అత్తరునూనె లెందుకు? భద్రంగా ఆకులో చుట్టి పొడుంపొట్లంతోపాటు జేబులో పడేసుకుని, బజారునించి అరగంట బేరంచేసి, అర్ధణాకు కొని తెచ్చుకునే చెన్నపట్నపు రైలుకంపు దవనం వాసన యెందుకు? గజకుంభాల్లోని మదపువాసనా, బలిసి శుభ్రమైన ఆవుల్నించి వొచ్చే వుత్తమ గోరోజన పరిమళమూ, వాన కురిసినప్పుడు పచ్చని గడ్డిలోంచి పన్నీరు పువ్వుల్లోంచి కొత్తగా తవ్విన మట్టి పెళ్ళల్లోంచి వొచ్చే సౌరభం, కస్తూరిమృగపు అద్వితీయగంధం, అన్నీ తలపుకు వొచ్చాయి నాకు, ఆమె సన్నిహితంలో. ఆమె నన్ను తోసేసి తప్పించుకుని, కోపం తెచ్చుకుని—

"నన్ను తాకకండి" అని నుంచుంది. నా మొహంలో ఆశ్చర్యాన్నీ నిరాశనీ చూసిందేమో! ఒక్క అడుగు వెనక్కివేసి, అటుతిరిగి నవ్వుతో కొట్టుదగ్గిరికి పరుగెత్తింది. చిన్న ఆవుపెయ్యి పరుగును పోలిన ఆ అందమైన వేగాన్ని చూస్తో వెనకనే వెళ్ళాను. దగ్గిరగా రానిచ్చి నన్ను అనుకున్నట్టుగా వొంగి—

"నేను అట్లాంటి మనిషిని కానండి"

అని గోముగా అంది. మళ్ళీ నవ్వింది విచిత్రంగా. నేను నుంచున్నాను. నా తల తిరుగుతోంది. కళ్ళు మూతలు పడుతున్నాయి. లోకంమీది నిర్లక్ష్యం ఎక్కువవుతోంది. ఆమెకళ్ళు నన్నుచూసి నవ్వుతున్నాయి. ఆ దేహమే పెద్ద నవ్వు—

"ఈ గదుల్లోనండి....రాత్రైతే సరి. యిద్దరిద్దరు (నవ్వుతో) పో .... తారు .... ఛీ ఛీ .... వీళ్ళకి సిగ్గు .... అభిమానం .... యేమీ లేవు."

నాకు ఒకటే ఆశ్చర్యంగా వుంది. యెవరీ వ్యక్తి ? ఇది అంతా కపటమా, అమాయకమా ?

"మీవంటివారు నన్నూ అట్లాంటిదాన్నే అనుకుంటారు. నేను యెన్నడూ ఎరగను. మర్యాదస్తులమండి. మీతో యిట్లా మాట్లాడగానే చులకనై నట్టున్నాను. అదుగో మళ్ళీ యేం ? చేతులూరుకోవూ ? ఎవరను కున్నావు ? అక్కడే ఆగండి. చెపుతూవుంటే ! తెలీటంలా ?"

నా కళ్ళలో నిరాశో దిగులో ఏదో చూసిందిగావును ఆమెని వొదిలి ఏమి చెయ్యడానికీ తోచక దూరంగా నుంచున్న నా వెర్రితనాన్ని చూసి దగ్గిరగా వొచ్చి తనకేం తెలీనట్లు ఎక్కడో చూస్తో తన గట్టి రొమ్ము పక్కగా నా భుజానికి తగిలిస్తో, నల్లని మెరిసేచేతిని నా తెల్లషర్టుమీద నించి అడ్డంగా జేబుదగ్గిరికి పోనిచ్చి మోకాలుతో నా కాలుని అదిమి—

"రాత్రికి బియ్యానికి ఏం లేదు. యామన్నాయిస్తే...." అంది. నా ప్రాణం చివుక్కుమని మొహం తిప్పేశాను.

ఆ స్వప్నమంతా ఆ వొక్కమాటతో మట్టిపాలయింది. ఎంత "రామాన్ని" ఎంత సృష్టిసౌందర్యాన్ని, భావించుకున్నానో అంత నీచ త్వమూ నా మనసుని విరిచింది. ఇంత సౌందర్యమూ, యిట్లాంటి పనుల్లో వుపయోగపడుతోందా—అనుకున్నానుగాని, ఆమె మోహం చూస్తేమాత్రం, మనుష్యులరక్తం పీల్చి కొవ్వెక్కి నగలలోను, మేడల్లోను, తృప్తిపడే పట్టణపు పిశాచుల రక్తమేనని విశ్వసించలేక పోయినాను. ఇంత నా మనసు చివుక్కుమన్నా అమెని వొదిలి వెళ్ళాలని బుద్ధిపుట్టడం లేదు. నిజంగానే రాత్రి భోజనానికి డబ్బు అవసరమేమో పాపం! అని అను కుంటో వుండగానో, రోడ్డుమీదనుంచి ముసలామె వొచ్చి మా యిద్దర్నీ చూసింది.

"ఏమిటే చేస్తున్నావిక్కడ? ఈయనెవరు?"

ఇదేమిటి? తనని బలవంతం చేస్తున్నానని చెప్పుతుందా? నన్ను వెక్కిరించి నవ్వుతుందా? అక్కడికి యెందుకు వెళ్ళానా, అనుకొని భయ పడుతున్నాను. పోట్లాటా, ఆమెభర్తా, గుంపూ మా అత్తవారిదాకా తెలీడం, మాదిగదాన్ని — నాకు వొణుకుపుట్టింది.

"ఏం లేదు. తోట చూస్తానన్నారు" అంది.

ముసలిది కోపంతో —

"మొగాళ్ళతో నీకేంపని? పద ముందు; తోటలు చూస్తాట!"

అమ్మాయి సంశయిస్తో నుంచుంది.

"నడుస్తావా? మీ అయ్యతో చెప్పి వీపు చీల్పించనా?"

"కోప్పడకమ్మా! ఈయన అట్లాంటి మనిషికాడు"

ఆ మాటతో ఏమనుకుందో, ఏ మర్థమయిందో, ఆ ముసిలిది తగ్గి నడవడం మొదలుపెట్టింది.

"పెద్దమనుషులు. కనపట్టంలేదూ? అన్యాయంగా ఆగ్రహిస్తున్నావు" అంది మళ్ళీ.

"సరేలే. కాని యింటో బియ్యం లేవు. పోయి సంపాయించుకురా. పెద్దమనిషితో మాట్లాడుతుంటే కడుపు నిండుతుందా? పెద్దమనుషులు! అందరూ పెద్దమనుషులే!"

అనుకుంటో వెళ్ళింది.

"మా అమ్మ"

"నిజంగా మీకు తిండిలేదా? ఈ తోటా...."

"మక్తా. అంతా నష్టమేనండి ఈ యేడు...."

జేబులోంచి తీసి ఐదురూపాయలనోటు ఇచ్చాను.

"ఇట్టా లోపలికిరండి"

"నేను వెడతాను"

"ఇప్పుడు రారా? ఎప్పుడొస్తారు?"

"నేను రాను"

"ఏం?"

"ఎందుకు? నాకేం పనిలేదు"

"ఈవేళ పనివుండే వచ్చారా?"

నాకు కోపం హెచ్చుతోంది.

"నువ్విట్టాంటి దానివనుకోలేదు"

"ఎట్టాంటిదాన్ని?"

"సొమ్ముకు గడ్డితినేదానివి"

పెదిమ కొరుక్కుని, కళ్ళు తళతళమంటో నాకేసి చూసి తల వొంచుకుంది....అంతా నిశ్శబ్దం.

"ఐతే సొమ్మెందుకిచ్చారు?" కంఠం వొణుకుతోంద!

"మీకు తిండిలేదుగా?"

మాట్లాడకుండా నుంచుంది. వొంచుకునివున్న కళ్ళల్లోంచి రెండు చుక్కలు పమిటయెత్తు మీదపడి చిందాయి. కోకిల వూరికే ఆత్రుతతో కూస్తోంది. నీళ్ళతో నిండిన గాలివీచింది. సూర్యుడి చివరకాంతి యెర్రగా ఆమె చేతులమీద పడుతోంది. ఆమెతల్లో పువ్వుచుట్టూ జుట్టు వుంగారాలు మూగాయి. మళ్ళీ ఆమె అందం, ఆమె మోహం, నన్నాకర్షిస్తున్నాయి. ఆ విచారాన్ని నేనాట్టేసేపు 'రెపిస్టు' చెయ్యలేను. అప్రయత్నంగా నా పెదవులు ఆమె కళ్ళను వొదారుస్తాయి. ఆమె హృదయాన్ని జయించానని ఆశ

పడుతూ వుండగా, నన్ను డబ్బడిగిందే, అనే అహంభావానికి కలిగిన గాయం నన్ను అమితంగా బాధ పెడుతోంది. వెళ్ళేట్టు కదిలాను.

"సరే వెడుదురుగాని, ఒక్కసారి ఇట్టారండి. మీతో ఒక్కమాట చెప్పాలి"

"ఇక్కడ చెప్పరాదూ?"

"కాదు. రండి"

"ఇక్కడ చెపుదూ ?"

వూరుకుంది.

"భయమా?" అంది. ఆ కంఠంలో ఛాలెన్జి" నేను ఊహించలేక పోయాను.

"సరే, పద"

తలుపుతీసి గదిలోకివెళ్ళి, గడియవేసింది. ఎవరు వొస్తారో, తలుపు తడతారో అని నాకు సిగ్గేసింది. కాని పైకేమీ కనపరచ తలుచుకోలేదు. ఆ గదిలో మూల మంచమూ, దానిమీద జంపకానా, మురికి తలగడా, మూల పెద్దకుండా, కిందంతా బీడీపీకలూ వున్నాయి.

"ఏమిటి?"

చిరునవ్వుతో, నా దగ్గిరిగా వస్తో, పమిటని చమత్కారంగా దానంతట దాన్నే జారనిచ్చి, నా చేతిని పట్టుకుని తన రొమ్ముమీద ఆనించుకుంది. ఆ గదీ, ఆ పక్కా, ఎవడో కాల్చివేసిన ఆ బీడీపీకలూ, అడ్డంగా పడ్డాయిగాని, లేకపోతే లోహంవలె నిగనిగ మెరిసే, ఆ వెచ్చని గట్టి వక్షంమీదనించి నా చెయ్యి తిరిగి వొచ్చునా ? గర్వంగా పైకి తిరిగి, కొవ్వెక్కివున్న ఆ సౌందర్యాన్ని చూడనా, ఆ చుట్టుపక్కల తీరైన గుండ్రని వొంపుతో కలకలలాడే ఆ మెడనీ, పొట్టనీ, చేతుల్నీ చూడనా?

ఆ దృశ్యంతో నా జన్మాసికి కావలసిన సౌందర్యమంతా పొందానని పించింది.

"వొద్దు" అన్నాను కష్టంతో చెయ్యితీసేసి.

"మీరెందుకు నన్ను తాకారు యిందాకా?" అని కళ్ళతో పోట్లాడింది, వెక్కిరించింది, సవాలుచేసింది.

"నీకు డబ్బు దొరికిందిగా! ఇంక నాతోనేం పని ?"

"అంత నీచురాల్ని కాదు"

మళ్ళీ కన్నీళ్ళు కళ్ళల్లో నిండాయి. ఆ పెదవి లోపలికిపోతోంది. ఏం చెయ్యను? ఇంక నా మనసు స్వాధీనం తప్పుతోంది. వెళ్ళబోయినాను చెయ్యిజాచి నా నోటు నా చేతులోపెట్టి మూసింది. చెయ్యి జాచినప్పటి బుజందగ్గరి గొప్పతనం నా కాళ్ళనీ, కళ్ళనీ ఆపింది.

"మరి రాత్రి భోజనం?"

కళ్ళతో కాల్చేట్టు నావంక చూసింది.

"నామీద కోపమా?"

"మా వంటి నీచులకి కోపంవస్తే నేం లెఖ్క!"

"అదుగో కోపం !"

"నాకేం కోపంలేదు. వెళ్ళండి."

"ఈ నోటు తీసుకో."

"డబ్బు వుచితంగా తీసుకునే గతికి రాలేదు."

"అట్లా తీసుకోడంకంటె అన్యాయమా?"

కొంచెం పూరుకుంది.

"నీ స్నేహితుణ్ణి, నీకు యిస్తున్నాను. బహుమతి ఇస్తున్నాను, పాపం నువ్వు పస్తుపడుకున్నావనే- దిగులుతో- తీసుకో."

అని ప్రేమతో ఆమె చెంపమీద చెయ్యేసి, ముఖం పైకెత్తి చూశాను. ఆమె చప్పున రెండు చేతులూ మొహం మీద పెట్టుకుని యేడ్చింది. ఆ తుపాను వొస్తుందని ఎదురుచూస్తోనే వున్నాను. ప్రతి కన్నీటిచుక్కనీ, తడి అవుతున్న కనురెప్పల్ని ముద్దులతో తుడిచి, పక్కన కూచుని అడిగాను!

"ఎందుకు ఏడుస్తావు ?"

చాలాసేపు చెప్పక తిప్పలు పెట్టింది. కాని నాతో యేదో చెప్పాలనే వుద్దేశ్యంతోనే వుందని నాకు తెలుసు.

"నేనా దబ్బడిగింది నాకోస మనుకున్నారా ? నా వృత్తి, నా జీవనం అదే, కాని నా కిష్టమా ?....నన్ను నా మేనత్త కొడుక్కే యిచ్చి పెళ్ళిచేశారు. మొదటినుంచీ మా యింటో మాకి తోటవల్లవచ్చే ఆదాయం కన్న సుఖంగా బతకడం మామూలు ఇప్పుడాలోచిస్తే ఆపైఖర్చు మా అమ్మ సంపాయించేదే యోనని అనుమానం. నాకు బుద్ధి తెలిసినప్పణ్ణించి మేము అలివిగాని అప్పుల్లో వుండేవాళ్ళం, ఎవళ్ళెవళ్ళో రహస్యాలు మాట్లాడడం, వెళ్ళడం, ఏవో కాయితాలూ, తగాదాలూ జరుగుతోనే వుండేవి. ఒకరోజు రాత్రి నాతో ఏం చెప్పకండానే అమ్మ నన్ను వెంకయ్యకి వప్పచెప్పింది. వెంకయ్య మాకులంవాడే. అదేదో దేశంలో లేసుల వర్తకంచేసి డబ్బు సంపాయించాడు. అతనికి మేము ఏడువందలు బాకీ నేను నిద్రపోతూవుండగా వొచ్చి పట్టుకున్నాడు. చప్పున లేచి అరిచాను. కాని నాన్ననిగూడా తీసుకుని అమ్మ యెక్కడికో వెళ్ళింది. అమ్మ చెప్పిన మాటకి యెదురాడడం నాన్న కెన్నడూ లేదు.

నా కట్లాంటిది కొత్త. అప్పుడు ఏమీ అర్థంగాక వాణ్ణి తోసి యీ తోటంతా పరిగెత్తాను....వాడు వెనకా నేను ముందూ, ఆ వెన్నెట్లో యీ చెట్లల్లో యెట్లా పరిగెత్తానని ! అదే చీకటైతే వాడికి దొరికేదాన్నా ! చివరికి

ఆ పుల్లరేగి పొదవెనక వగరుస్తున్న నన్ను పట్టుకుని కిందపడేశాడు. అప్పటికీ నా వూపిరి చివరవరకు పోట్లాడాను. ఇంక శక్తిలేక అతనికేసి చూస్తో కాళ్ళూచేతులు వేళ్ళాడేసి పడుకున్నాను. ఏమనుకున్నాడో యేమో నా తలని కిందనేసి బాది మీద వుమ్మేసి, అమ్మనీ, నాన్ననీ తిడుతో బెదిరిస్తో వెళ్ళిపోయినాడు. కదిలే శక్తిలేక అక్కడే పడివున్నాను, బట్టన్నా సరిగా వొంటిమీద లేకండా. అరగంటలో అమ్మవొచ్చి నన్ను కొట్టడం ప్రారంభించింది. వాడికి లోబడ్డందు కనుకుని, వాడు నన్నేం చెయ్యలేదని అరిచాను. ఆ మాట అనేప్పటికల్లా మరీ కొట్టింది. ఆ “ఐదువందలూ ఎవరు తీరుస్తారు. నీ మొగుడొచ్చి రక్షిస్తాడా” అని మళ్ళీ కొట్టింది. ఏం రాత్రి అబ్బా అది. మర్నాడురాత్రి వాడు వొచ్చాడు. నన్ను తాకితే చంపుతానన్నాను అమ్మ నన్ను యింటోంచి వెళ్ళకొట్టింది. నా మొగుడు రంగూను వెళ్ళాడు. కనక నాకు దిక్కులేదు.

అప్పుడే ఈ ఫ్యాక్టరీ కడుతున్నారు. కూలికి కుదిరాను ఒకనాడు ఆ మేస్త్రీ చిల్లరలేదని కూలీ యివ్వడం ఆలస్యంచేసి చీకటిపడ్డదాకా వుంచాడు. నాకు భయమేసింది, వెళ్ళాలనిపించింది, కాని ఈ డబ్బులు తీసుకువెళ్ళకపోతే తిండిలేదు. నన్నా మొండి గోడలమధ్య పట్టుకున్నాడు. వాడినెత్తిమీద రాయి విసిరికొట్టి పరిగెత్తాను. వాడికి దెబ్బ తగిలిందో, చచ్చాడో అని రాత్రంతా పోలీసువాళ్ళు వస్తారనే భయపడుతోనేవున్నాను. ఆ రాత్రి తిండిలేదు. భయం. ఎక్కడెక్కడో తిరిగాను. మర్నాడు చెట్టు కింద పడుకునివుంటే నాకు తెలిసినదొకత్తె వడ్లమరలోకి పనికి తీసికెళ్ళింది. వెళ్ళినరోజునించి, ఆ మరాయన బ్రాహ్మడు నన్నెగాదిగా చూడడం, నన్ను వృధాగా పలకరించడమూ, చూసి యెంతో భయమేసింది. ఇంక ఈ మొగాళ్ళనించి తప్పించుకోలేనా ? యీ అందం నాకెక్కడ దాపరించింది ? బైటికి వెడితే మొగాళ్ళు నావంక తేరిపారచూడడమే ఇదివరకు నాకా చూపుల అర్థం తెలీలేదు. తురకాళ్ళు వాళ్ళ ఆడవాళ్ళకి బురకాలెందుకు వేస్తారో అప్పు డర్థమయింది నాకు. కొందరిచూపులు, తాకడంకంటే కూడా, ఇంకేమో చెయ్యడం కన్నాకూడా అసహ్యంగా, దుర్భరంగా వుంటాయి. ఒక్కొక్కడు నావంక చూస్తే, యెదురుగావెళ్ళి మొహంమీద

వుమ్మెయ్యా లనిపించేది. ఆ మరలో వారానికొకసారిగాని కూలివ్వరు. ఆ వారంరోజులూ నన్ను తీసికెళ్ళిన మనిషిదగ్గర బదులుచేసి తిన్నాను. ఆఖరు రోజున మర రాత్రి పనిచేస్తున్నది రమ్మన్నాడు. రాత్రులు వీల్లేదన్నాను. రాకపోతే నీ జీతం అసలివ్వను పొమ్మన్నాడు. దీనిఅప్పెట్లా తీర్చను? భయపడుతోనే వెళ్ళాను. తక్కిన మనుషు లెవరూ రాలేదు. ఆయనవొచ్చి నా చెయ్యి పట్టుకున్నాడు. నే నట్టాంటిదాన్ని కానన్నాను. నన్ను ఫ్యాక్టరీలోకి లాక్కెడుతున్నాడు. నేను మాలదాన్ని, నువ్వు బ్రాహ్మడివి ఇది తగదన్నా వినలేదు. పైగా ఐదురూపాయలు చేతులో పెట్టాడు. అరిచినా చుట్టూ ఎవరూలేరు. వాళ్ళ యిల్లొక్కటే అక్కడ. దీపం తలుపులోంచి కనపడుతోంది. చప్పున చెయ్యి వొదిలించుకొని పరిగెత్తాను. ఆయన తల్లీ భార్యా వున్నారు. ఏడుస్తో వాళ్ళ కాళ్ళముందు పడ్డాను.

"ఛీ. ఛీ. మాలదానివి పొమ్మ"ని లేచారు.

"యీ మాలదాన్ని పట్టుకునే మీ కొడుకు సంగతేమిటి?" అన్నాను.

ఆ మహాతల్లి కత్తిపీట విసిరివేసింది. ఆయన ఇంతలో నా కోసం వచ్చాడు. వాళ్ళముందే వాళ్ళిద్దరిముందే, నన్ను పట్టుకోబోయినాడు. కత్తిపీట తీసి వాడిమీద విసిరివేశాను. ఏమయిందో! పరిగెత్తాను. అర్థరాత్రి పోలీసులు నన్ను పట్టుకున్నారు. ఆ బ్రాహ్మడి మొహం తెగిందట. పైగా వెండిగిన్నె యెత్తికెళ్ళానన్నారు. ఆ రాత్రి కైదులో మకాం. మర్నాడు ఒక ఇన్స్పెక్టరు ప్రశ్నలడిగాడు. నేను జరిగింది చెప్పాను. వాళ్ళేదో మాట్లాడుకుని నన్ను మళ్ళీ తాళం వేశారు. ఆ కైదూ, ఆ పోలీసులూ, నాకు భయంగా వుంది. దిక్కులేదు, నన్ను చంపుతారో యేమో! ఇంకెన్నడన్నా వొదులుతారో లేదో! ఎప్పుడూ గాలిలో, చెట్లకింద తిరిగే నాకు ఆ కొట్టు యెట్లా వుందని! చావనన్నా చస్తాను. కాని ప్రతి నిమిషమూ పూపిరి బిగపట్టి ప్రాణాలు బిగించే ఆ కొట్టులో కూచోలేను. ఆ

సాయంత్రం యిన్‌స్పెక్టరు కాళ్ళమీదపడి యేడ్చాను, నన్ను వొదలమని. ఆ రాత్రి పోలీసు అతను నా దగ్గరికి వచ్చి బలవంతం చేశాడు. నన్ను వొదిలిపెట్టడం తన చేతిలోనే వుందనీ, వొప్పుకుంటే మర్నాడుపొద్దునే ఇన్‌స్పెక్టరుతో చెప్పి వొదిలిస్తాననన్నాడు. ఏమైనాసరే, ఏ పాపం చేసైనా సరే, బైట పడాలనిపించింది. కాని నేనెంత వొప్పించినా సిగ్గు తిరగబడ్డది. ఆ రాత్రి నేరం వొప్పుకొమ్మని నన్ను కొట్టారుకదా! బాబూ! మళ్ళీ న్యాయమంటారు, ప్రభుత్వమంటారు, దేవుడంటారు, అబలల్ని రక్షిస్తాడంటారు, దేవుణ్ణి యెన్నిసార్లు పిలిచానో దెబ్బలుతింటో! ఎందరెందర్నో కాపాడాడుకదా! ఎందరో పాపాత్ముల్ని రక్షించినవాడు నన్ను రక్షించలేదేం? ఇంక దేవుడిమాటవిని పాపం చెయ్యకండా నేనెందుకువుండాలో. పోనీ, నేనేమన్నా తప్పుచేస్తే దేవుడికి కోపం రావచ్చు. ఏం చేశానని నా కన్ని కష్టాలు? నా మానం కాపాడుకున్నందుకే కదా, నా కన్ని తిప్పలు? అక్కణ్నించి తప్పించుకో వొచ్చుననే ఆశ కూడా వుంది. నాకు లోకంమీద, మనుషులమీద, నా మీదా అసహ్యం పుట్టింది. మాట్లాడకండా పడివున్న నన్ను తన ఇష్టమొచ్చినట్లు చేసిపోయినాడు. వెళ్ళేప్పుడు అతని చెయ్యి పట్టుకుని 'నన్ను మరి తప్పకుండా వొదులుతావుకద' అన్నాను. తల వూగించి పోయాడు. ఇంక నా సిగ్గునేం చెప్పను? అతని తరువాత యింకోడు. ఎందరో! అట్టానే బిగుసుకుని పడివున్నాను. నేను కదలకపోతే 'ఏం మాట్లాడవేం, కదలవేం, అని ఎక్కడెక్కడో గుద్దారు. ఆ రాత్రితో నాకున్న అభిమానమూ, ధర్మబుద్ధీ, లోకంలో విశ్వాసమూ పోయినాయి. లోకమంతా డబ్బే, డబ్బుకోసమే వుంది. ఎట్లానూ మా బోటివాళ్ళం శీలాన్ని కాపాడుకోలేము. ఎట్లానూ పోతున్న శీలాన్ని, దాచుకోవాలని చూసి యీ బాధలెందుకు, వచ్చే డబ్బుని వదులుకోడమెందుకు? తెలివితక్కువ. ఎంత మోసంచేస్తే అంత సుఖపడతామని రూఢి చేసుకున్నాను. మీకేం అదృష్టవంతులు. డబ్బడిగిన మాత్రాన చీదరించుకుంటారు. మర్నాడు నా తండ్రికి కబురంపించి నన్ను వప్పగించారు. ఆనాటి నించి నన్ను వెంకయ్య వుంచుకున్నాడు. నగలిచ్చాడు,

బట్టలిచ్చాడు, తాగించాడు! కడుపునిండా బువ్వపెట్టాడు. అమ్మదెబ్బల నించి తప్పించాడు. ఇంకో మొగాణ్ని నా వేపు కన్నెత్తకండా చేశాడు, ఆయన బతికివున్నన్నాళ్ళూ. నా మొగుడు నాకోసంవస్తే అతని నోరు మూసి మళ్ళీ రంగం పంపాడు—ఆయన చచ్చాడు. తరవాత యేం చెయ్యను? నేను రెండు రూపాయలు తీసుకొస్తేనేగాని యిల్లు గడవదు. గొప్పబతుక్కి అలవాటు పడ్డాము, వెంకయ్యధర్మాన. సొమ్ము తీసుకొస్తేనేగాని అమ్మ వూరుకోదు. తిరగబడ్డానా మళ్ళీ దేశాలపాలు. అక్కడా మొగాళ్ళు ఇంతే! ఎక్కడా తప్పదు నా జీవితానికి! ఈ అందమే నాకు శత్రువు. ఈ బతుకు తప్ప నాకు శరణ్యంలేదు. ఇప్పటికీ డబ్బు అడగడం ఎంతో కష్టంగా వుంటుంది. కాని ఏం చెయ్యను? మీరు చెప్పండి?

★

ముక్తిమార్గం

సిద్ధులూ, బైరాగులూ, సన్యాసులూ, వీళ్ళందరిదగ్గరా మహత్తరమైన మూలికలుంటాయనీ, కటాక్షం కలిగినప్పుడు భక్తులకూ, తదితరులకూ, వాటిని అవ్యాజంగా యిస్తారనీ అందరికీ నమ్మకమైన విషయమే! నా తలనొప్పిబాధకూడా పోగొట్టుకోడానికని అట్లా ఏదన్నా లభ్యమౌతుందేమోనని ఆశపడి, బూడిదపూసుకున్న ప్రతివాడి వెనకా తిరుగుతున్నాను. రామేశ్వరంలో. వాళ్ళ భాష నాకు రాకపోవడం గట్టి చిక్కొచ్చింది. వొచ్చీ రాని అరవంలో ఒక బోసిమునిని తలచూపి మం:మ్మని అడిగేటప్పటికి. ఆ ముసలియోగి. "నాకో కాలనాయిమ్మ"ని వెంటపడ్డాడు. ఇంకోడు తన వొంటి బూడిద నా తలకిరాసి, పావలా డబ్బులు లాగాడు.